

נאמר של נייר

„שפיכות דמים“ ו„הרבי מתפקד“ נוסח אוזיק הגיאופוליטיקה המרחבית של הכנעני ליפץ ביטאון החברה המזרחית הישראלית „המיזרח החדש“

תרגום

יהודים

סינתזה אוזיק, שסיפרה שפיכות דמים, בתרגום עברי, ראה-אור בימים אלה בתרגום עברי, היא סופרת הניזונה כתיבתה ובעולמה מהשקפת-עולם ירו דית רכה, אשר אינה עשויה להיראות לישראל של ראשית שנות ה-80. עולמה של אוזיק הוא עולם המצוקה הלשונית של היהודי באשר הוא. לטענה תה, מאז יצאו בני-ישראל מצריים, היה שגור בפיהם „קומץ של לשונות לוטות בצל... עברית, ארמית, מן השתם צרפתי של המאה הי"ב (כוונתה ללעז ה-19).
סינתזה אוזיק — שפיכות דמים, הרבי מתפקד, עברית: שולמית אריאל; הוצאת ספרית פועלים; 278 עמודים (כריכה רכה).

צרפתי-קמאי של רש"י, ובמשך אלף השנים האחרונות — אידש... היא רואה בלשון העברית אחת מאותן שפות נדחות ומעורפלות.
על הריכוז היהודי הגדול ביותר במחצית השנייה של המאה ה-20, יהדות ארץ-ישראל, אומרת אוזיק: „הוא הדור הראשון שחושב ומדבר וכותב אדירק אנגלית...“ ובניגוד להשקפה הציונית אשר רואה בישראל את הריכוז הטריטוריאלי החיובי של היהודים, היא שבהשקפתה של אוזיק, כפי שהיא ביטאה אותה ב"ארץ לפני יותר מעשר שנים, היא מעדיפה את הריכוז היהודי בארצות-הברית, שבו היא רואה את כוח-ההישדרות של יבנה ותחמיה של המאה ה-20.
קובץ סיפוריה שפיכות דמים, הרבי מתפקד, הוא סיפורת מעולה, רגישה, ממשיכת-מסורת של הסיפורת היהודית המזרח-אירופית בארציה של הלשון האנגלית — הוא אחד מסיפרי הסיפורת העוליים שתורגמו לעברית בשנים האחרונות.
סיפור הכותרת הראשון שפיכות דמים, הוא מעט יוצא-דופן: סיפור ואריאציה

על מוטיב הכפייה, תוך נסיון של מלרי טה מן הזהות העצמית. המספר, יהודי

סופרת אוזיק
רבי מתאבק בנימנה

בשנות-העמידה, אפיקורס, מגיע לביקור אצל דודניתו בקהילת-הסיידים בגבול מדינת ניו-יורק, שם הוא מתוודע לרבי תימהוני, פליט-שואה, בעל כוחות-רוח של אדמו"ר יהודי ממיזרח אירופה. המספר מגלה אקדח ומסתירו.
במפגש בין המספר והרבי, מסיר הרבי מן המספר את קליפתו היהודית מת-חסדת, ואומר לו: „איננו תושבי ארץ היב-הדרומי, אדוני, מנהגינו ידועים היטב מאז ימי סיני, אינך צריך להסב מכסף. אין אנו תופעה חדשה בעולם...“
העיומת בין המספר ובין הרבי ניצול-השואה מגיע לשיאו, כאשר הרבי מנחש את דבר הימצאו של האקדח בכיסו של המספר, ומוציא אותו ממנו, תוך שהוא משמש סמל ליהדות אחרת, יהדות שכמי עט אינה מוכרת בימים אלה — יהדות תעס, שהיא אולי ההיפך המוחלט מגוש-אמונים, יהדות אשר עיקר כוחה בעצם היותה יהדות בלא נשק, אלא יהדות של כוח, הממלאת את העצמות הנפש.
בסיפור חיוון מובא סיפורה של **אונה מאיר**, סטודנטית מחוננת ללימודים קלאסיים, המועמדת לקריירה אקדמית

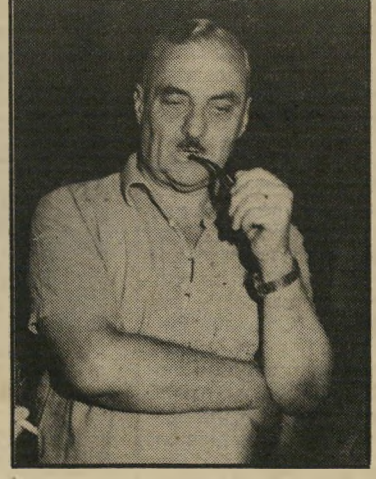
החוויה הישראלית אל תתנו להכנעני ולפניקי רובים

ראשית מלחמת האזרחים בלבנון למען איחוד-כוחות בין ישראל ללבנון המשוסעת. בהקשר זה, אף ערך אמיר אנתולוגיה תחת הכותרת לבנון — ארץ, עם, מילחמה. ספר המטיף להתארגנות פוליטית אלטרנטיבית, לפאן-ערביות, או במילים אחרות, ברית של שתי מדינות קטנות, בדלניות, שתביא להכחדתן, בסופו של דבר. במקרה זה זו מתעלם אמיר מהנפוסים בפוליטיקה הלבנונית, פוליטיקה של מישפחות בעלות-אחוזות, כג'זבלט, פרנג'ייה, ג'מייל ושמעון, המורשישים את הנהגת תנועותיהם ליד בנייהם וצאצאיהם.
ברשימה אחרת, תחת הכותרת מסרות לאומיות (דבר, 30 ספטמבר 1979) מטיף אמיר ל„גשר יבשתי, המלך בגבול תורכיה עד גבול מצריים לאורך חופי של היב-התיכון אך גם בהררי-הבורדים...“ הוא ממשיך ומסביר כי „החבל הזה הוא בית חיה של ישראל...“
ברשימתו מיתוס

בסוף שנות ה-30, גיבש המשורר יונתן רטוש מסביבו קומץ של צעירים, במסגרת של הוועד לגיבוש הנוער העברי, בניסיון לראייה מחדשת של התרבות העברית הארצישראלית, תוך שיחוררה מן התרבות היהודית הגלונית. במהלך השנים התפתח הרעיון הכנעני בשני מוקדים: מוקד אחד שמאלי, שהיפנה את אפיקי המחשבה והראייה התרבותיים שלו לתרבות הימתיכונת, מוקד שבו בולטים **אורי אבנרי** ו**עמוס קליין**. המוקד השני השמרני, בעל האופי הימניקציוני, לעיתים בעל נימה פאשיסטית, נותר המוקד שבראשו עמד המשורר המנוח **יונתן רטוש** ונושאי-כלי, המתרגם **אהרון אמיר**.
בעוד שלרטוש עמדה מעלתו כמשורר-משפיע על התרבות הישראלית, הרי שגור שאי-כיו, אהרון אמיר, ביצירותיו (קבצי שיריו והפרוזה שלו) לא השפיע על מחצית של מהלך תרבות הישראלית, מה עוד, שבתרגומו מאנגלית ומצרפתית, הפך לעב-רית שעטנית-כנענית ובלתי-מובנת את מיטב היצירות.
בלקסיקון מונחים ספרותיים, שבעריכת **עזריאל אורכמני**, מוגדרת הכנענות נוסח אמיר, „כעיקרה — גם אם שלא כסדר בתי — נתקשרה הכנענית עם הזרמים הרוחניים האומיים-ריאקציוניים שבאומות-העולם, שניוונו מתורות-סילוף גזעניות של דא-ראדמה...“
שלא ראשית מלחמת-האזרחים בלבנון ניצל אהרון אמיר מילחמה אומללה זו, להפיח רוח-חיים בגופה המת של הכנענות הימנית מאסכולת רטוש. מילחמת-הלבנון הביאה את אמיר לרבי גושים כנעניים חדשים, שאותם הביע בתוכנית הסלוווייה בהגד היותו של מאיר שלי, ולהקמת הוועד המייודע-כמה להצלחת של לבנון.

קדום ושירה חדשה (מערב, 4 יולי 1980) מציג אמיר לקראת העברית את כפילו הלבנוני, את המשורר הפאשיסט **סעיד עקל**, שזופה-הטלוויזיה הישראלי יכול היה לראותו לפני כמה שברי עות, בארון שערך עימו **אהרון אמיר**. על משורר זה כותב אמיר: „סופר והוגה-דעות כפעיד עקל, גיבש אותה כמישנה אידיאולוגית (הכוונה למיתוס פניקי) סדורה עוד בשנות השלושים...“ אחד מצאצאי השקפה זו, הוא הפירסום הקבוע שהוא עורך בשם מלקרת כלומר „מלך-קרת, כשם האל הקדום של פניקיה וקרתנו. במאמרו זה מוזג אמיר — כמינהג האגף הימני של התנועה הכנענית — את השקפותיו של עקל את מיתוס הפירות אגלית, שהזין את דמי הכנענות העברית, כדי להבהיר את הברית ההיסטורית של הפניקים והכנענים. על הליברליות“ שאותה מייצג אמיר, ניתן ללמוד מתוך ברשימתו לשקם את יוקרת המיתוס הצבאי (ידיעות אחרונות, 28 במאי 1980), שבה הוא מטיף לחידוש המימשל הצבאי בגדה-המערבית (מתוך ברשימתו לא ברור, אם יש להחזיר את המימשל הצבאי גם לתחומי ישראל המיושבים באזרחים ערביים). ברשימתו „ט" ריה ישראלית על לבנון (ידיעות אחרונות, 8 באפריל 1981), מסביר אמיר את חובתה של ישראל להגן על נוצריי לבנון. אחרונות, 9 בספטמבר, 1981), שבה הקדים את מילחמת הלבנון, וטען: „ישראל לא התרוממה לגובה ההורמות שזומנה לה מכוח מעורבותה כמאבק הלבנוני. היא לא השכילה לפתח את מרכזיה הרעיוניים, הרוחניים וההיסטוריים של שתפות-הגורל הישראלית-הלבנונית...“ במילים אחרות: אמיר מטיף למילחמת הלבנון.

בחלום-המעוות הכנעני של ברית בין „כנען“ וה„פניקים“ כמו מתקדמת לה מחלת-הרוח של הימניקציוני בישראל ל-סימפטום של בני „גזעים עליוניים“ נוסח התורה הנאצית. בדיקה בהתבטאויותיו של אמיר בשנים האחרונות מוכיחה סכנה זו לתרבות הישראלית.
ברשימה תחת הכותרת ברית בין המשולשים (ידיעות אחרונות, 13.12.77) מטיף אמיר להנחת יסודות לכינון „ברית-שלום בין עמי האזור, שצריכה הגיאוגרפיה הם נהרות הגליל, הירדן הליטמאני“ ברשימה זו מאשים המתרגם הכנעני, את המתעסקים בבעייה הפלסטינית בכך שהם „גוזבים כך מתוך אינטרס, יש מתוך אפורטהניזם, יש מתוך רדיקליזם-שבאפונה, ויש מתוך סתם צביעות או התחפרות מתרפת...“ אמיר מת-עלם מכך, שהעוסקים בבעייה הפלסטינית הם בוגרי האגף השמאלי והשפיע של התנועה הכנענית, אותם שלא היו מוכ-נים לראות את העולם המקיף אותם באמצעות אלילי פרויטן והאבה קדומים ספוגי פגאניות — אלא בראייה חדשנית של השתלבות ריאליזם במרחב. בסיום רשימתו מציייר אמיר מפה של המרחב, „שצריכה הגיאוגרפיה הם נהרות הגליל, הירדן הליטמאני, שיוכל להיות מעשה שמשמעותו ההיסטורית, הגיאופוליטית וההיסטורית חרבת מתחומי המרחב של מוצה היב-התיכון...“ הביטוי גיאופוליטיקה, יש להזכיר, הוא מבית-האולפנה הנאצי הקדם-נאצי, הרואה את התנאים הגיאוגרפיים — המקום, המרחב, הגבולות — כגורמי-יסוד להתפתחות פוליטית ולמגמות פוליטיות מסוימות, שהשפעתן גדולה יותר משל גורמים אתניים-כלכליים ורעיוניים. אמיר מתעלם מכך, כי אסכולה מחשבתית זו פותחה בידי גנרל **קארל האוזן הופר**, יוצר היסטימה הגרמנית, מרחב מהיה (Lebensraum), שבה הצדיקו הנא-צים את שאיפות הכיבושים שלהם.

מתרגם-כנעני אמיר
אליז פיריון ואהבה קדומים ספוגי פגאניות

רשימה אחרונה של אמיר/ליפץ, הכנעני מפולין, היא תחת כותרת, שהיא פארפריה **מתן אלטרמן**: תנו להם רובים! (ידיעות אחרונות, 28 בנובמבר 1981). ברשימה זו הוא תובע מישראל לתת נשק ללבנונים ולמילחמותיהם, והוא מסיים רשימתו ב„תנו להם רובים! וכל המקדים הרי זה משוכח...“
לסיכום: אהרון אמיר, נושאי-כלי הלא מקורי של יונתן רטוש הימני, ממשיך בדוגמיות חד-מימדית לפתח רעיונות מדיניים ימניים, אשר רוחו באירופה ערב מילחמת-העולם השנייה, הובאו לאשר הביאו — כולל שמד רבים מבני עמו של אמיר, ואם לא בני עמו של אהרון אמיר, או לפחות את בני-עמו של אהרון ליפץ. הברית בין משוררים לאומניים נוסח עקל ואמיר היא ברית של שטן, שספק אם התרבות הישראלית העכשווית מעוניינת בה; ברית של כשר בינה לשפות היש-ראלית הוא מיקרי בהחלט; ברית של לאומנים מטורפים העשויים להביא לחיסול ישראל, בשמן של תרבויות „כנען“ ו„פניקיה“.
אל תתנו לכנעני ולפניקי רובים.

אהרון אמיר, אשר טרם כנענותו היה **אהרון ליפץ**, שהגיע ארצה בזכות הרעיון הציוני שהוא כה בנו לו, והנהגה להטיף למען „תרבות ילידית“, ממשיך ופועל מאז